

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací materiál vytvořený v projektu OP VK

Název školy:	Gymnázium, Zábřeh, náměstí Osvobození 20
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0211
Název projektu:	Zlepšení podmínek pro výuku na gymnáziu
Číslo a název klíčové aktivity:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Anotace

Název tematické oblasti:	Jazyk, komunikace a sloh pro vyšší gymnázium
Název učebního materiálu:	Dopis
Číslo učebního materiálu:	VY_32_INOVACE_CJ0202
Vyučovací předmět:	Český jazyk a literatura
Ročník:	1. ročník čtyřletého studia, 5. ročník osmiletého gymnázia
Autor:	Mgr. Karla Paclíková
Datum vytvoření:	9. 6. 2013
Datum ověření ve výuce:	10. 6. 2013
Druh učebního materiálu:	pracovní list
Očekávaný výstup:	Student dokáže podle funkce odlišit dopis jako psaný útvar prostředředlovacího a administrativního stylu. Zná náležitosti osobního dopisu a chápe odlišnosti mezi osobním dopisem neformálním a formálním.

Metodické poznámky:

Materiál – pracovní list lze využít v hodině slohu věnované dopisu. Učitel kopírováním připraví pracovní list pro každého studenta. Řešením 1. úkolu (Jde o text, do kterého je třeba doplnit chybějící informace.) si studenti osvěží a utřídí informace o útvaru dopisu; pracují ve dvojicích, práci je dobré časově limitovat. Po společné kontrole řešení, přistoupíme k dalšímu úkolu, pracujeme společně, odpovíme na jednotlivé otázky formulujeme ústně. Stejně pracujeme také v případě posledního úkolu (Studenti opravují, upravují úryvky z dopisů, hledají možná řešení.), zadání i) (rozsáhlejší, souvislý úryvek) je možné nechat žáky zpracovat samostatně písemně (možné zadat také jako domácí cvičení) po společném posouzení nedostatků.

Dopis

1. Zopakujte si, co už o dopisu víte; pozorně si přečtete následující text, ve dvojici prodiskutujte chybějící informace a text doplňte.

▪ osobní dopis

= psaný útvar _____ stylu

- může mít ráz

a) neformální (mezi rodinnými příslušníky, přáteli)

- má obsahovat místo a datum napsání a _____

- obvykle se píše _____

- ostatní (oslovení, detailní grafická podoba, volba jazyka) nelze předepisovat, záleží na vztahu pisatele a adresáta

b) formální (osoba mladší osobě podstatně starší, níže postavená osoba osobě výše postavené, také písemná reakce sdělovacím prostředkům na článek / program, písemný dotaz do rubriky v novinách, časopise apod.)

- uplatňuje vyšší styl

- jazyk _____

- stručnost, výstižnost, přehlednost, logická návaznost myšlenek

- píše se _____

- obsahuje (při psaní dodržujeme jistá pravidla – grafická i společenská):

místo a datum napsání (většinou vpravo nahoře listu; neodděluje čárkou - *V Zábřehu dne 9. 6. 2013 - Zábřeh 9. 6. 2013*;

možno také na konci dopisu, na řádek pod podpisem – *V Postřelmově 9. června 2013 – Ve Štítech dne 9. června prosince 2013*);

zdvořilé oslovení (na levém okraji stránky; oslovení oddělujeme čárkou - *Vážený pane Nováku, Vážený pane doktore, Vážení přátelé*);

vlastní text členěný do odstavců (graficky se odstavce vyznačují odsazením 1. řádku nového odstavce doprava);

závěrečnou frází (začíná na novém řádku jako samostatný odstavec – *S pozdravem – S mnoha pozdravy – Těším se na Vaši odpověď – Budte prosím tak laskav a odpovězte pokud možno ještě do konce tohoto měsíce – Děkuji za čas, který jste mému problému věnoval – Děkuji za laskavé zvážení mé nabídky*);

podpis (poslední řádek, _____; musí být vždy _____);

lze jej spojit se závěrečnou frází, pokud je krátká - *S pozdravem Váš František Hradecký*)

▪ dopis je také psaným útvarem **administrativního stylu**, hovoříme o **dopisu** _____

2. Pozorně čtete následující text. Jaký má tento dopis ráz?

Pokuste se identifikovat pisatele dopisu, jaký je jeho vztah k adresátovi (své tvrzení zdůvodněte)?

Formulujte hlavní záměr, který pisatel napsáním tohoto textu sledoval.

Drahá Olinko,

protože je zítra svátek, nepůjdeme raději do biásku (moc lidí), nébrž stavím

se pro Tebe ráno a půjdeme ven – bude-li tak pěkný mrazík, jako je dnes večer.

Tedy přijdu asi po 10.; snad už budeš z pelíšku.

Srdečně

KČ

3. Posuďte obsahovou i jazykovou úroveň následujících úryvků z dopisů. Podle potřeby je upravte.

a) Rozhodl jsem se, že ti sdělím moje zážitky z výstavy.

b) Předem mého dopisu Tě z celého srdce zdravím a doufám, že jsi na mě nezapomněla.

c) Jestli tedy nějaké divadlo navštívíš, dej mi vědět a poděl se se mnou o tvé zážitky, budu jen ráda.

d) Propracované žáby byly velmi efektivní, živé a zajímavé.

e) ... ale co my víme, jak a co smýšlejí loutkaři

f) Dle materiálu byly buď látkové či dřevěné, také pocházely od různých výrobců a divadel.

g) Poučný byl i z historického hlediska a vývoje papír hned u vchodu, který popisoval vznik, vývoj a historii loutek.

h) V pátek 18. 4. jsme si tak pěkně potichu celá třída seděli ve škole v učebně č. 14 a pročítali si čítankou jednotlivé ukázky spisovatelů a čekali na vyučující ČJ.

ch) Loutkové divadlo je vystaveno v Zábřeze a jsou tam vystaveny ty nejstarší loutky až po ty nejmodernější.

i) ... Výstava byla v galerii nedaleko školy. Loutky jsem nikdy nijak zvlášť neobdivovala, ale to neznamená, že výstava nebyla zajímavá. Loutky byly české a pocházely převážně z průběhu 20. století, ale nejstarší byla již z 19. století. Snad nejzajímavější na celé výstavě byla rozdílnost loutek v průběhu času. Rozdíly byly nejen ve velikosti, ale také v materiálu a zpracování. Nevím, čím to je, ale loutky bez výrazného obličje mi nic neříkají a působí na mě moc abstraktně. ...

Dopis – pro učitele

1. Zopakujte si, co už o dopisu víte; pozorně si přečtěte následující text, ve dvojici prodiskutujte chybějící informace a text doplňte.

▪ osobní dopis

= psaný útvar **prostěsdělovacího stylu**

- může mít ráz

a) neformální (mezi rodinnými příslušníky, přáteli)

- má obsahovat místo a datum napsání a **podpis**

- obvykle se píše **rukou**

- ostatní (oslovení, detailní grafická podoba, volba jazyka) nelze předepisovat, záleží na vztahu pisatele a adresáta

b) formální (osoba mladší osobě podstatně starší, níže postavená osoba osobě výše postavené, také písemná reakce sdělovacím prostředkům na článek / program, písemný dotaz do rubriky v novinách, časopise apod.)

- uplatňuje vyšší styl

- jazyk **spisovný**

- stručnost, výstižnost, přehlednost, logická návaznost myšlenek

- píše se **jak v ruce, tak strojopisně**

- obsahuje (při psaní dodržujeme jistá pravidla – grafická i společenská):

místo a datum napsání (většinou vpravo nahoře listu; neodděluje čárkou - *V Zábřehu dne 9. 6. 2013 - Zábřeh 9. 6. 2013*;

možno také na konci dopisu, na řádek pod podpisem – *V Postřelmově 9. června 2013 – Ve Štítech dne 9. června prosince 2013*);

zdvořilé oslovení (na levém okraji stránky; oslovení oddělujeme čárkou - *Vážený pane Nováku, Vážený pane doktore, Vážení přátelé*);

vlastní text členěný do odstavců (graficky se odstavce vyznačují odsazením 1. řádku nového odstavce doprava);

závěrečnou frázi (začíná na novém řádku jako samostatný odstavec – *S pozdravem – S mnoha pozdravy – Těším se na Vaši odpověď – Budte prosím tak laskav a odpovězte pokud možno ještě do konce tohoto měsíce – Děkuji za čas, který jste mému problému věnoval – Děkuji za laskavé zvážení mé nabídky*);

podpis (poslední řádek, vpravo; musí být vždy **vlastnoruční**;

lze jej spojit se závěrečnou frází, pokud je krátká - *S pozdravem Váš František Hradecký*)

▪ dopis je také psaným útvarem **administrativního stylu**, hovoříme o **dopisu úředním**

2. Pozorně čtěte následující text. Jaký má tento dopis ráz?

neformální

Pokuste se identifikovat pisatele dopisu, jaký je jeho vztah k adresátovi (své tvrzení zdůvodněte)?

Karel Čapek píše Olze Scheinpflugové, dlouholeté přítelkyni, od r. 1935 manželce, české herečky a spisovatelce.

Drahá Olinko,

protože je zítra svátek, nepůjdeme raději do **biásku** (moc lidí), nébrž **stavím se pro Tebe** ráno a **půjdeme ven** – bude-li tak pěkný mrazík, jako je dnes večer. Tedy přijdu asi po 10.; snad už **budeš z pelíšku**.

Srdečně

KČ

Formulujte hlavní záměr, který pisatel napsáním tohoto textu sledoval.

V tomto dopise chtěl K. Čapek své přítelkyni poskytnout (upřesnit) informace týkající se společné schůzky (čas, program).

3. Posuďte obsahovou i jazykovou úroveň následujících úryvků z dopisů. Podle potřeby je upravte.

a) Rozhodl jsem se, že ti sdělím **moje** (→ **své**) zážitky z výstavy.

b) **Předem mého** (→ **svého**) dopisu Tě z **celého srdce zdravím** a doufám, že jsi na mě nezapomněla. (*otřelý slovní obrat, klišé*)

c) Jestli tedy nějaké divadlo navštívíš, dej mi vědět a poděl se se mnou o **tvé** (→ **své**) zážitky, budu jen ráda.

d) Propracované žaby byly velmi **efektivní** (→ **efektní = působivé**), živé a zajímavé.

e) ... ale co my víme, **jak a co smýšlejí** loutkaři

f) **Dle materiálu** byly buď látkové či dřevěné, také pocházely **od** různých **výrobců a divadel**.

g) Poučný byl i z **historického hlediska a vývoje papír** (*nepřesné pojmenování*) hned u vchodu, **který popisoval vznik, vývoj a historii loutek**.

h) V pátek 18. 4. **jsme si** tak pěkně potichu **celá třída seděli** ve škole v učebně č. 14 a **pročítali si** čítankou jednotlivé ukázky spisovatelů a čekali na vyučující ČJ.

ch) Loutkové divadlo **je vystaveno** v Zábřeze a **jsou tam vystaveny ty** nejstarší loutky až **po ty** nejmodernější. (*nevhodná stylizace, třeba formulovat znovu, jinak, např. Zábřežská galerie připravila pro své návštěvníky expozici českého loutkového divadla, vystavuje na několik desítek loutek, od těch nejstarších, pocházejících z poloviny 19. století, až po ty nejmodernější, současné.*)

i) ... Výstava **byla** v galerii nedaleko školy. Loutky jsem nikdy nijak zvlášť neobdivovala, ale to neznamená, že výstava **nebyla** zajímavá. Loutky **byly** české a pocházely převážně z průběhu 20. století, ale nejstarší **byla** již z 19. století. Snad nejzajímavější na celé výstavě **byla rozdílnost loutek v průběhu času** (*užít vedlejší větu*). **Rozdílly byly** nejen ve velikosti, ale také v materiálu a zpracování. (*myšlenková návaznost*) Nevím, čím to je, ale loutky bez výrazného obličje mi nic neříkají a působí na mě moc abstraktně. ...

Zdroj: archiv autorky